

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2011

- A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)**
- B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ**
- Γ. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)**

5 Δεκεμβρίου 2011

**Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας IOBE (DG ECFIN)
Νοέμβριος 2011**

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο συγκυρίας: **5 Ιανουαρίου 2012**

A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ: ΕΕ-27, ΕΥΡΩΖΩΝΗ, ΕΛΛΑΔΑ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2011

α) Ε.Ε – Ευρωζώνη: Εξασθένιση του κλίματος σε ΕΕ και Ευρωζώνη

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στην **Ευρωπαϊκή Ένωση** και την **Ευρωζώνη** επανέρχεται στην καθοδική τροχιά των προηγούμενων μηνών και διαμορφώνεται κατά μία μονάδα χαμηλότερα σε αμφότερες τις ζώνες, φθάνοντας στις 92,8 και 93,7 μονάδες αντίστοιχα. Ο σχετικός δείκτης απέχει πλέον από το μακροχρόνιο μέσο όρο του, τόσο στην ΕΕ, όσο και στην Ευρωζώνη, ενώ στους επιμέρους τομείς, οι προσδοκίες μεταβάλλονται αρνητικά σε όλους, εκτός από τις Κατασκευές, όπου οι σχετικοί δείκτες παραμένουν εν πολλοίς σταθεροί. Στην Καταναλωτική Εμπιστοσύνη καταγράφεται νέα πτώση η οποία εκπορεύεται κατά κύριο λόγο από τον ενισχυόμενο φόβο των ευρωπαίων πολιτών σε σχέση με την εξέλιξη της ανεργίας.

Συγκεκριμένα, στη **Βιομηχανία**, ο σχετικός δείκτης υποχωρεί κατά 1 μονάδα στην ΕΕ και 0,8 μονάδες στην Ευρωζώνη, κινούμενος πλέον κάτω από το μακροχρόνιο μέσο όρο του και στις δύο ζώνες. Ο δείκτης στις **Υπηρεσίες** επιδεινώνεται επίσης σε ΕΕ και Ευρωζώνη, κατά 2,3 και 1,8 μονάδες αντίστοιχα, ενώ και στο **Λιανικό Εμπόριο**, το κλίμα εξασθενεί τόσο στην ΕΕ (-1,4), όσο και την Ευρωζώνη (-1,3). Στις **Κατασκευές**, μετά την ελαφρά άνοδο του περασμένου μήνα, ο σχετικός δείκτης παραμένει στα ίδια σχεδόν επίπεδα τον Νοέμβριο και στις δύο ζώνες. Τέλος, η **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη** περιορίζεται εκ νέου, κατά 0,5 μονάδες σε αμφότερες ΕΕ και Ευρωζώνη, με μικτές όμως τάσεις σε επίπεδο χωρών, αντικατοπτρίζοντας κυρίως την έντονη ανησυχία των ευρωπαίων πολιτών για τη μελλοντική *γενική οικονομική κατάσταση* και την *εξέλιξη της ανεργίας*. Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώνονται στις -7,7 και -7,3 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι *προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής* λαμβάνουν πλέον οριακά αρνητικό πρόσημο και στις δύο ζώνες, ενώ οι αρνητικοί δείκτες στις *εκτιμήσεις για τα επίπεδα παραγγελιών* καταγράφουν ήπια υποχώρηση, τόσο στην ΕΕ όσο και την Ευρωζώνη. Τέλος, οι *εκτιμήσεις για τα αποθέματα* παραμένουν αμετάβλητες, υποδηλώνοντας διογκωμένα επίπεδα και στις δύο ζώνες.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι σχετικοί δείκτες διαμορφώνονται στις -4,9 και -1,7 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι αρνητικές *εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους* διευρύνονται 3-4 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη, ενώ μικρή αρνητική μεταβολή καταγράφουν και οι *εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση* και στις δύο ζώνες. Τέλος, οι *προβλέψεις των επιχειρήσεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης* παραμένουν σταθερά αρνητικές στην ΕΕ και επιδεινώνονται οριακά στην Ευρωζώνη.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι σχετικοί δείκτες διαμορφώνονται στις -13,7 και -11,0 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι αρνητικές *εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα* εντείνονται και στις δύο ζώνες και περισσότερο στην ΕΕ,

**Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας IOBE (DG ECFIN)
Νοέμβριος 2011**

ενώ οι *εκτιμήσεις για τα αποθέματα* καταγράφουν οριακή αποκλιμάκωση στην ΕΕ και παραμένουν σταθερές στην Ευρωζώνη. Τέλος, ο ήδη αρνητικός δείκτης των *προβλέψεων για τις πωλήσεις τους επόμενους μήνες* χάνει 2 μονάδες στην ΕΕ και υποχωρεί οριακά στην Ευρωζώνη.

Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2010=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

		Μέσος όρος										
	Min	Max	2001-2010	2006	2007	2008	2009	2010				
ΕΕ-27	66,9 Μαρ-09	113,8 Ιουν-07	99,3	108,29	111,15	93,45	79,64	101,63				
Ευρωζώνη	69,6 Μαρ-09	113,0 Ιαν-01	98,5	107,11	109,39	93,70	80,68	100,84				
Ελλάδα	67,2 Μαρ-09	111,9 Αпр-04	96,7	104,15	108,05	95,63	76,26	75,08				
2010												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	96,3	97,9	99,8	101,1	100,0	100,2	102,1	103,2	103,6	104,1	105,3	106,4
Ευρωζώνη	95,4	95,8	98,0	100,1	98,3	99,1	101,2	102,2	103,5	104,4	105,7	107,0
Ελλάδα	81,7	78,5	76,3	75,8	70,2	71,8	73,9	75,1	74,3	74,9	74,8	73,7
2011												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	105,9	107,3	107,4	105,1	105,4	104,6	102,3	97,4	93,9	93,8	92,8	
Ευρωζώνη	106,8	108,0	107,3	106,1	105,5	105,4	103,0	98,4	95,0	94,8	93,7	
Ελλάδα	76,1	79,4	78,4	74,2	74,0	70,0	70,9	73,7	70,6	67,5	68,6	

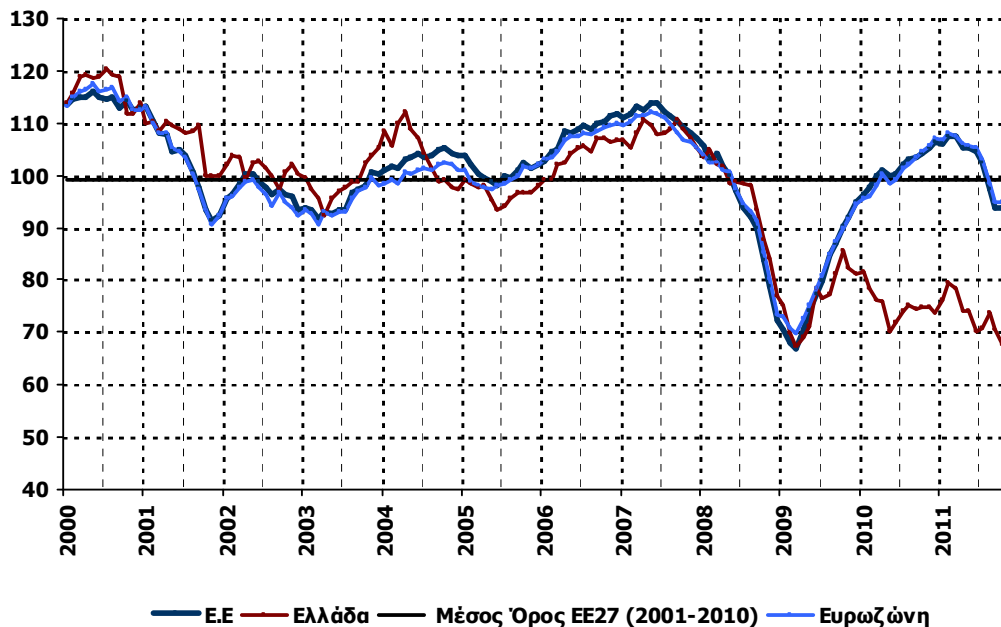
Σημείωση: Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (1990-2010=100) υπολογίζεται με βάση τους επιμέρους Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λανικό Εμπόριο και τις Υπηρεσίες, καθώς και το Δείκτη Εμπιστοσύνης στους Καταναλωτές.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfín

- Στις **Κατασκευές**, οι σχετικοί δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώνονται αντίστοιχα στις -27,3 και -24,8 μονάδες. Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας, η μικρή βελτίωση στους αρνητικούς δείκτες των *προβλέψεων για το επίπεδο των εργασιών* και στις δύο ζώνες, αντισταθμίζεται από την αντίστοιχη πτώση του δείκτη στις *προβλέψεις για την απασχόληση το επόμενο 12μηνο*.
- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** κινείται στις -20,7 και -20,4 μονάδες αντίστοιχα στην ΕΕ και την Ευρωζώνη. Οι αρνητικές *προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους* εμμένουν και στις δύο ζώνες, ενώ οι αντίστοιχες για *την οικονομική κατάσταση της χώρας* περιορίζονται ελαφρά σε αμφότερες ΕΕ και Ευρωζώνη. Στα ίδια σχεδόν επίπεδα παραμένει η *πρόθεση των καταναλωτών για αποταμίευση*, ενώ τέλος, ο δείκτης *προβλέψεων για την εξέλιξη της ανεργίας* επιδεινώνεται ελαφρά τόσο στην ΕΕ όσο και την Ευρωζώνη.
- Τέλος, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** (δεν περιλαμβάνεται στο δείκτη οικονομικού κλίματος), μετά από ένα εξάμηνο συνεχούς υποχώρησης, τον Νοέμβριο κερδίζει έδαφος και ανακάμπτει και στις δύο ζώνες, κατά 4

και 5 μονάδες αντίστοιχα, φθάνοντας στις -4,7 και -10,9 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Από τα επιμέρους στοιχεία, βελτιώνονται σημαντικά οι *εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων* και οι *εκτιμήσεις για την τρέχουσα εξέλιξη της ζήτησης* σε ΕΕ και Ευρωζώνη, εξέλιξη η οποία εν μέρει μόνο αντισταθμίζεται από την οριακή απώλεια στο δείκτη των *προβλέψεων της ζήτησης στο επόμενο τρίμηνο* στην ΕΕ και τη λίγο μεγαλύτερη πτώση του αντίστοιχου δείκτη στην Ευρωζώνη.

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος Ε.Ε-27 και Ελλάδα (1990-2010=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Από τις μεγαλύτερες ευρωπαϊκές χώρες, ο δείκτης κλίματος υποχωρεί περισσότερο στη Γαλλία (-3,7), ενώ ακολουθεί η Ολλανδία (-1,8) και το Ην. Βασίλειο (-0,6). Το κλίμα στη Γερμανία παραμένει σχεδόν αμετάβλητο (-0,1), όπως συμβαίνει και στην Ισπανία (+0,2), ενώ στην Ιταλία (+0,8) και την Πολωνία (+0,9) βελτιώνεται. Η Γερμανία παραμένει σταθερά η μόνη μεγάλη χώρα στην οποία ο σχετικός δείκτης παραμένει πάνω από τον αντίστοιχο μακροχρόνιο μέσο όρο του.

β) Ελλάδα: Σταθερό το οικονομικό κλίμα

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στην Ελλάδα τον Νοέμβριο σταθεροποιείται σχεδόν στα επίπεδα με εκείνα του προηγούμενου μήνα, στις 68,6 μονάδες. Παρά τη μικρή βελτίωση στην καταναλωτική εμπιστοσύνη, η δυσaréσκεια σε όλους τους τομείς της οικονομίας είναι διάχυτη. **Η απαισιοδοξία τροφοδοτήθηκε επιπροσθέτως και από τις έντονες πολιτικές αβεβαιότητες που κυριάρχησαν τον προηγούμενο μήνα και οι οποίες επέτειναν τις ήδη πολύ δυσμενείς κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί τους τελευταίους μήνες. Η φαινομενική σταθεροποίηση της πολιτικής κατάστασης με το σχηματισμό νέας κυβέρνησης συνεργασίας ενδεχομένως να οδηγήσει σε κάποια βελτίωση που θα αποδίδει την αίσθηση προσωρινής διεξόδου. Στη συγκεκριμένη όμως συγκυρία και με το διεθνές περιβάλλον να επιδεινώνεται, απαιτείται πλέον η πειστική διατύπωση μιας συνεκτικής πολιτικής που να αίρει μέρος των αβεβαιοτήτων που έχουν διογκωθεί.** Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, εντείνονται οι αρνητικές *προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής*, αλλά και οριακά οι *εκτιμήσεις για παραγγελίες προς προμηθευτές*, με τις *εκτιμήσεις για τα αποθέματα* αντίθετα να καταγράφουν μικρή αποκλιμάκωση.
- στις **Υπηρεσίες**, πτωτικά κινούνται οι *εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο εργασιών* και την *τρέχουσα πορεία της ζήτησης*, ενώ και οι *προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης* επιδεινώνονται επίσης.
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι πολύ αρνητικές *εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις* διευρύνονται, ενώ τα *αποθέματα* διογκώνονται ελαφρά. Τις εξελίξεις αυτές αντισταθμίζει εν μέρει η εξασθένιση των αρνητικών *προβλέψεων για την εξέλιξη των πωλήσεων το επόμενο τρίμηνο*.
- στις **Κατασκευές**, οι πολύ χαμηλές *εκτιμήσεις για το επίπεδο προγράμματος εργασιών* των επιχειρήσεων καταγράφουν μικρή άνοδο, η οποία όμως εξαλείφεται από την περαιτέρω επιδείνωση στις εξαιρετικά *δυσμενείς προβλέψεις για την απασχόληση* του κλάδου.
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, οι προβλέψεις για την *οικονομική κατάσταση της χώρας* και *του νοικοκυριού* βελτιώνονται, μετά τα ιστορικά χαμηλά επίπεδα του προηγούμενου μήνα, αν και μειώνεται περαιτέρω η *πρόθεση για αποταμίευση* σε νέο ιστορικά χαμηλό ρεκόρ. Τέλος, οι *προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας* παραμένουν εξαιρετικά *δυσοίωνες*, παρά την οριακή ανάκαμψη του σχετικού δείκτη.

B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2011

1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Περαιτέρω υποχώρηση στις επιχειρηματικές προσδοκίες

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη **Βιομηχανία** τον Νοέμβριο υποχωρεί για τρίτο κατά σειρά μήνα και διαμορφώνεται στις 72,6 μονάδες (από 74,0 μονάδες), στο χαμηλότερο επίπεδο της τελευταίας διετίας. **Πρόκειται για εξαιρετικά αρνητική εξέλιξη, καθώς ο τομέας της βιομηχανίας έδειχνε ενδείξεις αντοχής στην κρίση, τροφοδοτούμενος από την εξαγωγική δυναμική των προηγούμενων μηνών.** Από τα βασικά στοιχεία δραστηριότητας των επιχειρήσεων που συνδιαμορφώνουν το συνολικό δείκτη, οι μεταβολές είναι πάντως ήπιες: οι *προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής* συνεχίζουν να υποχωρούν σε ακόμα πιο αρνητικά επίπεδα, ενώ οι ήδη πολύ δυσμενείς *εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για το τρέχον επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης* εμμένουν. Τέλος, οι *εκτιμήσεις για το επίπεδο των αποθεμάτων* περιορίζονται ελαφρά, παραμένοντας όμως σε επίπεδα ανώτερα από τα κανονικά για την εποχή. Αναλυτικότερα:

α) Σχετικά με το **επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης**, ο δείκτης διαμορφώνεται οριακά χαμηλότερα τον Νοέμβριο έναντι του Οκτωβρίου, στις -47 μονάδες. Από τις επιχειρήσεις του τομέα, οι μισές δηλώνουν εκ νέου μειωμένες για την εποχή παραγγελίες και μόλις το 3% των επιχειρήσεων αναφέρει το αντίθετο.

β) Περαιτέρω επιδείνωση καταγράφεται τον Νοέμβριο στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -17 μονάδες (από -12) και το 32% των επιχειρήσεων να προβλέπει εκ νέου μειωμένη παραγωγή το επόμενο τρίμηνο, με μόλις 15% (από 19%) να προσδοκά το αντίθετο.

γ) Ως προς τα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, το σχετικό ισοζύγιο χάνει 2 μονάδες και διαμορφώνεται στις +14 μονάδες. Το 1/5 των επιχειρήσεων του τομέα (από 27%) δηλώνει διογκωμένα αποθέματα, ενώ μία στις δέκα αναφέρει το αντίθετο.

δ) Οι **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** εξακολουθούν να υποδηλώνουν πτώση, με το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται ελαφρώς χαμηλότερα, στις -25 μονάδες (από -23). Μόνο 8-9% των επιχειρήσεων κατά το τελευταίο δίμηνο κρίνει ως υψηλά για την εποχή τα επίπεδα των παραγγελιών του έναντι του 33% που τα θεωρεί χαμηλά.

ε) Συνακολούθως και οι **εκτιμήσεις για τις εξαγωγές το τελευταίο τρίμηνο**, μετά από ένα επτάμηνο θετικών επιδόσεων, αλλάζουν τάση και γίνονται αρνητικές (στις -8 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Το 31% των επιχειρήσεων, αναφέρει μειωμένες εξαγωγές σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ το 23% (από 30%) δηλώνει το αντίθετο. Στα ίδια, αρνητικά επίπεδα παραμένουν οι **προβλέψεις για τις εξαγωγές τους προσεχείς μήνες**, με το

σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται εκ νέου στις -6 μονάδες και το 22% των επιχειρήσεων να προβλέπει μειωμένη ζήτηση από το εξωτερικό το επόμενο διάστημα.

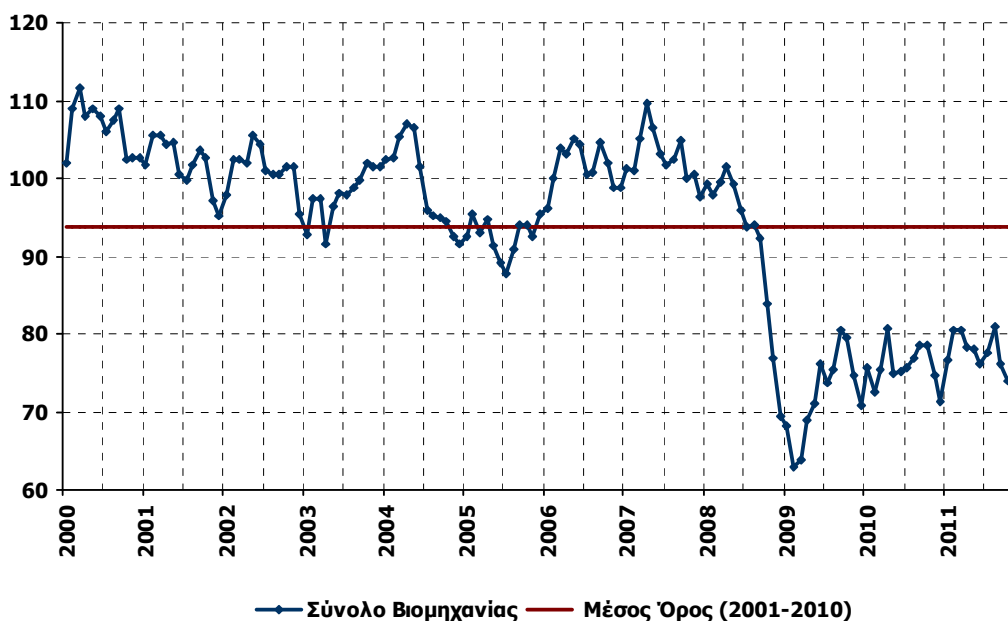
Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Βιομηχανία (1996-2006=100)					Μέσος όρος									
					Min	Max	2001-2010	2006	2007	2008	2009	2010		
					62,8	109,5	93,7	101,5	102,8	91,9	72,1	75,8		
					Φεβ-09	Απρ-07								
2010														
I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο	Ν	Δ			
75,8	72,6	75,3	80,6	74,9	75,3	75,8	76,9	78,4	78,5	74,6	71,3			
2011														
I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο	Ν	Δ			
76,6	80,6	80,5	78,3	78,1	76,2	77,5	81,0	76,2	74,0	72,6				

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προοπτικές για την παραγωγή, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τη συνολική ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

στ) Αμετάβλητες σε χαμηλά επίπεδα παραμένουν και οι **προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες**, με το σχετικό δείκτη να μην μεταβάλλεται από τις -13 μονάδες. Δυσμενέστερες όμως βαίνουν τον Νοέμβριο οι εκτιμήσεις για τις **τρέχουσες πωλήσεις των επιχειρήσεων** (στις -16 από -7 μονάδες ο δείκτης), με το 38% των επιχειρήσεων (από 30%) να εκτιμά πτώση τους σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, έναντι 22% που αναμένει άνοδο.

ζ) Οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** ενισχύονται ελαφρώς και διαμορφώνονται στους 4,4 μήνες (από 4,2), ενώ το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** κινείται οριακά υψηλότερα από την ιστορικά χαμηλή επίδοση του προηγούμενου μήνα, στο 66,9%.

η) Επιδείνωση καταγράφεται και στις **προβλέψεις για την απασχόληση**, όπου ο αρνητικός δείκτης τον Νοέμβριο διαμορφώνεται χαμηλότερα για δεύτερο κατά σειρά μήνα, στις -30 μονάδες (από -26), με το 1/3 των επιχειρήσεων του τομέα να προβλέπει νέα μείωση της απασχόλησης το επόμενο τρίμηνο και καμία επιχείρηση να μην αναμένει άνοδο.

θ) Τέλος, ο ελλειμματικός δείκτης των **προβλέψεων για τις τιμές των προϊόντων** σχεδόν τριπλασιάζεται τον Νοέμβριο στις -14 μονάδες, με το 1/5 των επιχειρήσεων του τομέα (από 13%) να υιοθετεί αποπληθωριστικές προσδοκίες και μόλις το 6% (από 9%) να αναμένει αύξηση τιμών το επόμενο διάστημα.

Από τους επιμέρους κλάδους, στα Καταναλωτικά και τα Ενδιάμεσα αγαθά σημειώνεται νέα υποχώρηση των επιχειρηματικών προσδοκιών, ενώ στα Κεφαλαιουχικά αγαθά, ο σχετικός δείκτης κερδίζει έδαφος τον Νοέμβριο. Αναλυτικότερα:

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Καταναλωτικά Αγαθά** κινείται ελαφρώς χαμηλότερα τον Νοέμβριο σε σχέση με τον Οκτώβριο και διαμορφώνεται στις 76,7 μονάδες (από 79,4 μονάδες), στη χαμηλότερη τιμή του έτους, αλλά υψηλότερα έναντι της αντίστοιχης περσινής επίδοσης (73 μονάδες). Έντονη είναι η υποχώρηση στις προβλέψεις για την παραγωγή στους επόμενους μήνες, με το σχετικό αρνητικό δείκτη να διπλασιάζεται στις -14 μονάδες. Ως προς τα αποθέματα, οι σχετικές εκτιμήσεις υποδηλώνουν οριακή διόγκωση (στις +15 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ μικρή μείωση καταγράφεται και στο ήδη αρνητικό ισοζύγιο παραγγελιών και εγχώριας ζήτησης (στις -33 μονάδες ο σχετικός δείκτης). Ως προς την εξαγωγική δυναμική του κλάδου, τόσο οι τρέχουσες εκτιμήσεις, όσο και οι προβλέψεις για τις αναμενόμενες εξαγωγές του επόμενου τριμήνου επιδεινώνονται τον Νοέμβριο. Η απαισιοδοξία των επιχειρήσεων αντανακλάται στις δυσσώωνες προβλέψεις για την απασχόληση, με το σχετικό δείκτη να καταγράφει τη χαμηλότερη τιμή του έτους (-25 μονάδες από -22), ενώ τέλος, σε σχέση με τις τιμές, οι προβλέψεις μείωσης διατηρούνται και αυτόν το μήνα.

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Κεφαλαιουχικά Αγαθά**, μετά τα ιστορικά χαμηλά επίπεδα του προηγούμενου διμήνου, κερδίζει έδαφος τον Νοέμβριο και διαμορφώνεται στις 66,2 μονάδες, υψηλότερα έναντι της αντίστοιχης περσινής περιόδου (57,7 μονάδες). Οι εξαιρετικά χαμηλές προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες εξομαλύνονται σημαντικά, παραμένοντας όμως αρνητικές (στις -23 μονάδες ο σχετικός δείκτης), ενώ έντονη είναι η αποκλιμάκωση που καταγράφεται και στα αποθέματα, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι αυτά είναι υψηλά για την εποχή να περιορίζεται στο 1/3. Ο δείκτης των εκτιμήσεων για τις τρέχουσες παραγγελίες και τη ζήτηση παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα, παρά τη βελτίωση που σημειώνει (στις -64 από -85 μονάδες). Από τους υπόλοιπους δείκτες, όλοι κινούνται ανοδικά αλλά ήπια. Οι πολύ αρνητικές προβλέψεις για τις πωλήσεις, τις εξαγωγές, αλλά και την απασχόληση της επόμενης περιόδου εξομαλύνονται ελαφρώς. Τέλος, οι κυρίαρχες προβλέψεις μείωσης των τιμών που υιοθετούνται από το 1/5 των επιχειρήσεων είναι ενισχυμένες σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Ενδιάμεσα Αγαθά** καταγράφουν υποχώρηση για τρίτο κατά σειρά μήνα, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 68,5 μονάδες (από 74,9 μονάδες), που είναι χαμηλότερη επίδοση των τελευταίων δύο ετών. Σημαντική είναι η επιδείνωση των προβλέψεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής (στις -20 από -9 μονάδες ο σχετικός δείκτης). Οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες παραγγελίες και τη ζήτηση χάνουν 6 μονάδες, με το σχετικό ισοζύγιο να λαμβάνει τη δυσμενέστερη τιμή της τελευταίας σχεδόν διετίας και να διαμορφώνεται στις -58 μονάδες. Ο δείκτης των εκτιμήσεων για το επίπεδο των αποθεμάτων κινείται επίσης ελαφρώς ανοδικά κατά 2 μονάδες (στις +16), με τις προβλέψεις για τις εξαγωγές του επόμενου τριμήνου να παραμένουν σχεδόν στα ίδια επίπεδα. Όμως οι εκτιμήσεις για τις παραγγελίες εξωτερικού είναι πάντα αρνητικές (στις -23 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Δυσμενέστερες σε σχέση με τον Οκτώβριο είναι και οι προβλέψεις για την απασχόληση του τομέα, με το 43% των επιχειρήσεων να αναμένει μείωση των θέσεων εργασίας. Τέλος, ως προς τις τιμές, μία στις τέσσερις επιχειρήσεις (από 16%) αναμένει μείωσή τους το επόμενο διάστημα και μόλις το 6% άνοδο (από 10%).

2. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Πτώση των προσδοκιών στις Ιδιωτικές Κατασκευές

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές παραμένει σε πτωτική τροχιά για δεύτερο κατά σειρά μήνα και διαμορφώνεται στις 37,1 μονάδες (από 40,6 μονάδες), χαμηλότερα έναντι της αντίστοιχης περσινής τιμής του (56,1 μονάδες). **Το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων του τομέα βρίσκεται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, ενώ η υποχώρηση του Νοεμβρίου εκπορεύεται κυρίως από την επιδείνωση των επιχειρηματικών προσδοκιών στις Ιδιωτικές Κατασκευές.** Αναλυτικότερα, το σύνολο σχεδόν των επιχειρήσεων του τομέα (εννιά στις 10) προβλέπει και νέα πτώση *στο πρόγραμμα εργασιών του* το προσεχές τρίμηνο. Οι δυσμενείς συνθήκες στον κλάδο δεν επιτρέπουν ανάκαμψη της απασχόλησης, με τις σχετικές *προβλέψεις* να είναι πολύ αρνητικές, (στις -39 μονάδες το ισοζύγιο), καθώς το 42% των επιχειρήσεων του τομέα προβλέπει περαιτέρω μείωση στο επόμενο τρίμηνο. Στα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι δυσμενείς εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία των εργασιών των επιχειρήσεων μεταβάλλονται οριακά (στις -34 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), με το 53% να κρίνει ως συρρικνούμενη τη δραστηριότητά του, αν και ένα 19% την αξιολογεί ως ικανοποιητική. Οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας κινούνται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, στους 7,3 μήνες, ενώ ενισχύονται οι προβλέψεις μείωσης τιμών (σε ιστορικά χαμηλό ρεκόρ στις -51 μονάδες ο δείκτης). Τέλος, σχεδόν όλες οι επιχειρήσεις δηλώνουν ότι αντιμετωπίζουν προσκόμματα στη λειτουργία τους, με τις μισές να επισημαίνουν κυρίως την ανεπαρκή χρηματοδότηση και δύο στις πέντε επιχειρήσεις τη χαμηλή ζήτηση. Στην έρευνα επισημαίνονται επίσης παράγοντες που συνδέονται με τη γενική οικονομική κατάσταση της χώρας και την κρίση, τη γραφειοκρατία, την υψηλή φορολογία, τον έντονο ανταγωνισμό, τις μεγάλες εκπώσεις, την αναμονή για το νέο νόμο-πλαίσιο, την καθυστέρηση πληρωμών, την έλλειψη έργων κ.α.

Στους επιμέρους κλάδους σημειώνονται τα ακόλουθα:

Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

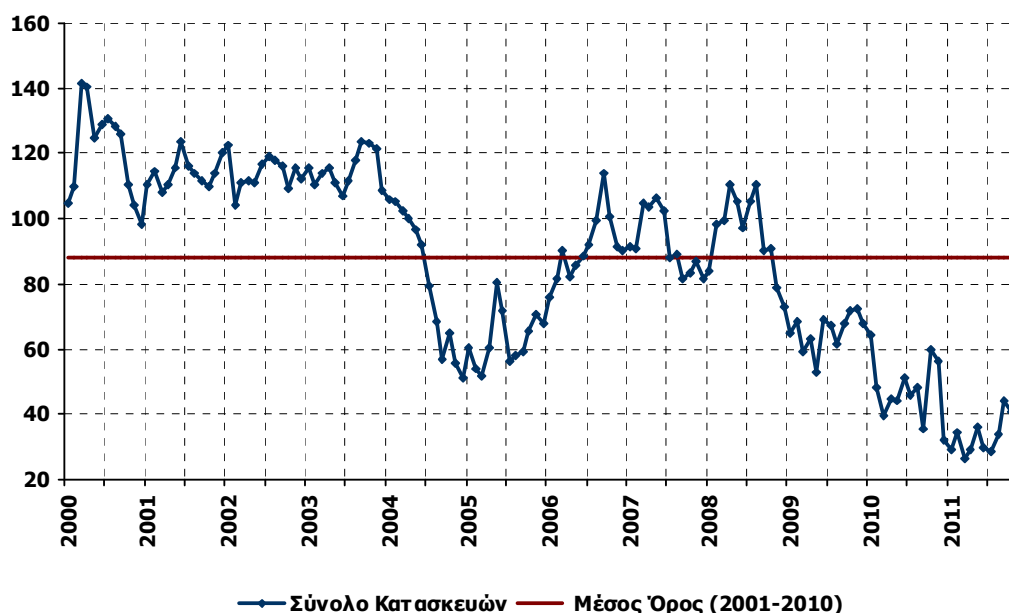
Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας IOBE (DG ECFIN)
Νοέμβριος 2011

Κατασκευές (1996-2006=100)		Min	Max	Μέσος όρος							
		26,3 Μαρτ-11	123,8 Σεπ-03	2001-2010	2006	2007	2008	2009	2010		
2010											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
64,1	48,5	39,7	44,6	44,0	51,1	46,1	48,0	35,5	59,7	56,1	32,2
2011											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
29,1	34,6	26,3	29,4	36,4	29,9	28,8	33,7	44,3	40,6	37,1	

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές** υποχωρεί τον Νοέμβριο στις 36,4 μονάδες (από 43,4 μονάδες τον προηγούμενο μήνα), σημαντικά χαμηλότερα έναντι της αντίστοιχης περσινής επίδοσης (58,8 μονάδες). Η μείωση εκπορεύεται από τις χαμηλότερες προσδοκίες στις Κατασκευές Λοιπών Ιδιωτικών Κτιρίων, αφού στις Κατασκευές Κατοικιών ο σχετικός δείκτης παραμένει σχεδόν αμετάβλητος σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Πτωτικά κινούνται όλες οι επιμέρους δείκτες: οι προβλέψεις για το επίπεδο προγράμματος εργασιών είναι σχεδόν καθολικά αρνητικές (στις -89 από -83 μονάδες ο σχετικός δείκτης), ενώ ακόμα πιο δυσόινες είναι και οι προβλέψεις απασχόλησης του κλάδου, με το σχετικό ισοζύγιο να χάνει 9 μονάδες και να διαμορφώνεται στις -37 μονάδες. Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, ο δείκτης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα πορεία των εργασιών υποχωρεί εκ νέου σε αρνητικά επίπεδα (στις -7 μονάδες), ενώ η εξασφαλισμένη δραστηριότητα των επιχειρήσεων, δεν ξεπερνά τους 4,6 μήνες. Ως προς τις τιμές, το 64% των επιχειρήσεων αναμένει μείωσή τους, ενώ πάνω από το 56% των επιχειρήσεων αναφέρει ως βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία του τη χαμηλή ζήτηση και το 37% την ανεπαρκή χρηματοδότηση.

Αμετάβλητες διατηρούνται τον Νοέμβριο οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται και πάλι στις 36,1 μονάδες, κατώτερα έναντι της αντίστοιχης περσινής, ήδη πολύ χαμηλής, επίδοσης (54,8 μονάδες). Από τα στοιχεία που συναποτελούν το δείκτη, οι εξαιρετικά χαμηλές προβλέψεις για τις προγραμματισμένες εργασίες των επιχειρήσεων υποχωρούν περαιτέρω, με το συντριπτικό 94% (από 87%) να αναμένει νέα μείωση. Ως προς τις προβλέψεις των επιχειρήσεων για την απασχόληση του κλάδου, το σχετικό ισοζύγιο κερδίζει 5 μονάδες, αλλά παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα (στις -42 μονάδες). Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία των εργασιών των επιχειρήσεων, παραμένουν δυσμενείς, με επτά στις δέκα επιχειρήσεις να εκτιμούν ως φθίνουσα τη δραστηριότητά τους το τρέχον τρίμηνο και μόλις το 6% και πάλι να κρίνει ως θετική την εξέλιξη των εργασιών του. Ως προς τις τιμές, η πτωτική τάση παραμένει και το σχετικό ισοζύγιο διευρύνεται στις -35 μονάδες (από -12), στη χαμηλότερη τιμή του έτους, ενώ τέλος, μηδενικό παραμένει το ποσοστό των επιχειρήσεων που δεν αναφέρει εμπόδια στη λειτουργία του, με τα 2/3 των επιχειρήσεων να δηλώνουν ότι η επιχειρηματική τους λειτουργία παρεμποδίζεται από τη χαμηλή χρηματοδότηση, το 1/5 να αναφέρει τη χαμηλή ζήτηση και ένα 16% τους λοιπούς παράγοντες ως κυριότερα εμπόδια στη λειτουργία του.

3. ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: *Μικρή υποχώρηση στις επιχειρηματικές προσδοκίες στους περισσότερους κλάδους*

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** καταγράφει τον Νοέμβριο ελαφρά υποχώρηση, μετά την ήπια αλλά σταθερά ανοδική πορεία των προηγούμενων πέντε μηνών, και διαμορφώνεται στις 59,7 μονάδες (από 62,8 μονάδες), επίδοση σημαντικά κατώτερη της αντίστοιχης περσινής (91,1 μονάδες). **Η τρέχουσα δραστηριότητα είναι απογοητευτική για την πλειονότητα των επιχειρήσεων του τομέα, ενώ και οι προβλέψεις για τη δραστηριότητα του Δεκεμβρίου που περιλαμβάνει την εορταστική περίοδο δεν είναι αισιόδοξες.** Πάντως, στους επιμέρους κλάδους, οι επιχειρηματικές προσδοκίες βελτιώνονται στα Είδη Οικιακού Εξοπλισμού και οριακά στα Πολυκαταστήματα. Αναλυτικότερα, ο έντονα αρνητικός δείκτης των *εκτιμήσεων των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις*, χειροτερεύει και διαμορφώνεται στις -58 μονάδες. Αντίθετα, οι *προβλέψεις για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές των πωλήσεων*, ενισχύεται, με το σχετικό δείκτη να παραμένει όμως πολύ χαμηλά, στις -38 μονάδες (από -45). Στις *εκτιμήσεις για τα αποθέματα* το τελευταίο τρίμηνο, το ισοσκελισμένο ισοζύγιο του Οκτωβρίου αυξάνεται κατά 6 μονάδες, υποδηλώνοντας διόγκωση. Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι αρνητικές προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές εντείνονται περαιτέρω (στις -56 από -51 μονάδες ο σχετικός δείκτης), ενώ διευρύνεται ελαφρά το αρνητικό ισοζύγιο στις προβλέψεις για την απασχόληση του τομέα, με το ¼ των επιχειρήσεων να προβλέπει μείωση (από 32%) και το 9% (από 12%) άνοδο των θέσεων εργασίας. Τέλος, ως προς τις τιμές, ο σχετικός δείκτης παραμένει πτωτικός, με τρεις στις δέκα επιχειρήσεις να αναμένουν μείωση τιμών και 9% να προβλέπει άνοδο.

Οι εξελίξεις σε επιμέρους κλάδους του Λιανικού εμπορίου είναι οι εξής:

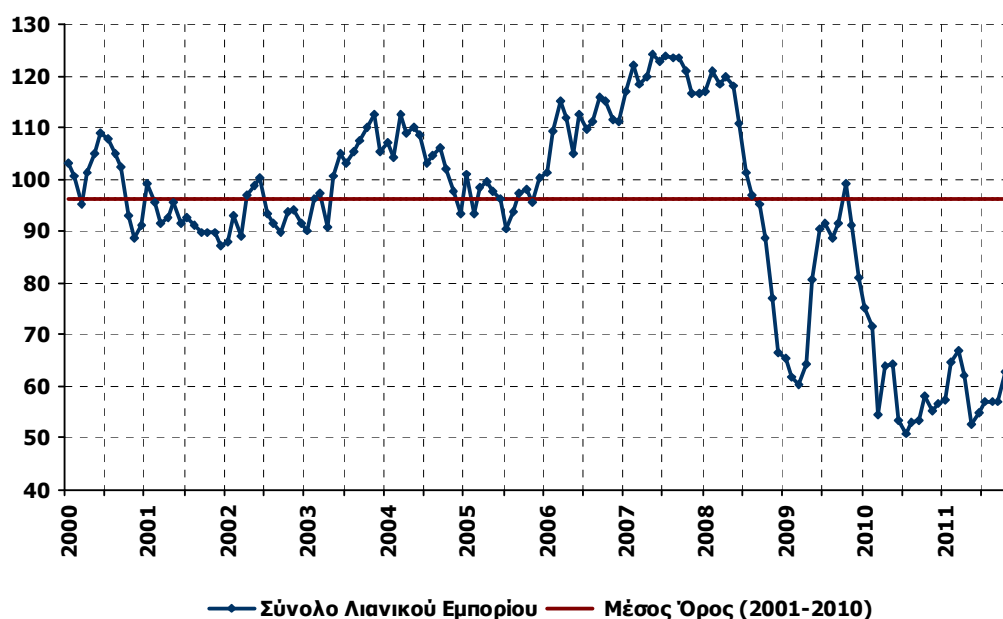
Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)		Μέσος όρος		Μέσος όρος							
		Min	Max	2001-2010	2007	2008	2009	2009	2010		
		50,8	124,3	96,3	120,8	102,5	80,7	80,5	59,2		
	Ιούλ-10	Μαι-07									
2010											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
75,3	71,6	54,5	64,0	64,3	53,3	50,8	53,2	53,4	58,2	55,3	56,6
2011											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
57,5	64,8	66,7	62,0	52,9	55,0	56,9	57,2	57,1	62,8	59,7	

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και προβλέψεις για τις πωλήσεις και το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: ΙΟΒΕ

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο
(1996-2006=100)

Πηγή: ΙΟΒΕ

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** τον Νοέμβριο περιορίζεται ελαφρά, κατά 3 μονάδες και διαμορφώνεται στις 87 μονάδες, σε επίδοση κατώτερη από την αντίστοιχη περσινή (107,6 μονάδες). Οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις παρουσιάζουν σημαντικές διακυμάνσεις καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, με το σχετικό ισοζύγιο να χάνει 23 μονάδες τον Νοέμβριο και να διαμορφώνεται στις -10 μονάδες. Την πτώση αυτή αντισταθμίζουν εν μέρει οι ελαφρώς λιγότερο αρνητικές προοπτικές για τις βραχυπρόθεσμες πωλήσεις (στις -4 από -7 μονάδες ο σχετικός δείκτης) και η περαιτέρω αποκλιμάκωση του ισοζυγίου των αποθεμάτων (στις -24 από -18 μονάδες ο σχετικός δείκτης). Παρά τη βελτίωση στις προβλεπόμενες πωλήσεις, ο δείκτης προβλέψεων παραγγελιών προς τους προμηθευτές καταρρέει στις -56 μονάδες (από -25), ενώ ως προς την απασχόληση του κλάδου, το σχετικό ισοζύγιο διατηρείται οριακά θετικό, αν και μειώνεται σημαντικά σε σχέση

με το προηγούμενο μήνα (+1 μονάδα από +12 μονάδες). Τέλος, σε σχέση με τις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο παραμένει αρνητικό στις -10 μονάδες, υποδηλώνοντας μείωση τιμών.

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση** υποχωρούν για δεύτερο κατά σειρά μήνα, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 42,1 μονάδες (από 47,2 μονάδες), σε νέο ιστορικά χαμηλό επίπεδο. Οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις κινούνται πλέον σε επίπεδα ρεκόρ, αφού το 85% των επιχειρήσεων (από 76%) κρίνει ότι αυτές έχουν μειωθεί, ενώ οι έντονα δυσμενείς προβλέψεις για τις πωλήσεις το επόμενο διάστημα παραμένουν στα ίδια επίπεδα (στις -67 μονάδες το ισοζύγιο). Ως προς τα αποθέματα, οι σχετικές εκτιμήσεις υποδηλώνουν περαιτέρω διόγκωση, αφού οι πωλήσεις δεν μπορούν να απορροφήσουν ούτε τα υπάρχοντα αποθέματα (+32 από +26 μονάδες ο δείκτης). Έντονα πτωτικές είναι και οι προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές το επόμενο τρίμηνο (στις -70 μονάδες ο σχετικός δείκτης), ενώ στις προβλέψεις για την απασχόληση, οι επτά στις δέκα επιχειρήσεις προβλέπουν και νέα μείωση των θέσεων εργασίας. Τέλος, οι πτωτικές προβλέψεις για τις τιμές εντείνονται σημαντικά, λόγω της μειωμένης ζήτησης (στις -71 από -66 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο).

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού** σημειώνουν μικρή άνοδο για δεύτερο κατά σειρά μήνα, καθώς ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις 54,2 μονάδες (από 50,4), στα ίδια σχεδόν επίπεδα με τα αντίστοιχα περσινά (53,1 μονάδες). Η βελτίωση του δείκτη εκπορεύεται από τη ρευστοποίηση των αποθεμάτων (στις -2 μονάδες ο σχετικός δείκτης), καθώς οι τρέχουσες πωλήσεις παραμένουν σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα (στις -75 μονάδες ο δείκτης το τελευταίο δίμηνο). Άλλωστε, και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη τους βαίνουν περισσότερο δυσσιώνες τον Νοέμβριο, με το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο να υπερδιπλασιάζεται στις -45 μονάδες. Οι αρνητικές προοπτικές των παραγγελιών προς προμηθευτές το επόμενο τρίμηνο διευρύνονται (στις -45 από -37 μονάδες ο δείκτης), ενώ μικρή υποχώρηση καταγράφουν και οι προβλέψεις για την απασχόληση, με το 22% των επιχειρήσεων να αναμένει μείωσή της και καμία επιχείρηση να μην προβλέπει άνοδο. Τέλος, στις τιμές, οι τάσεις μείωσης τιμών διατηρούνται στα ίδια επίπεδα το τελευταίο τρίμηνο.

Σημαντική πτώση καταγράφουν οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται κατά 10 σχεδόν μονάδες χαμηλότερα τον Νοέμβριο σε σχέση με τον Οκτώβριο, στις 59,8 μονάδες, χάνοντας την ελαφρώς ανοδική δυναμική του προηγούμενου διμήνου. Η επίδοση αυτή είναι ανώτερη πάντως από την εξαιρετικά χαμηλή αντίστοιχη περσινή (34,5 μονάδες). Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας, τόσο οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις (στις -45 από -63 μονάδες ο σχετικός δείκτης), όσο και οι αντίστοιχες για τα αποθέματα (στις -9 από +16 μονάδες ο δείκτης), επανέρχονται στα επίπεδα Σεπτεμβρίου, διορθώνοντας τη συγκυριακή βελτίωση του προηγούμενου μήνα. Οι βραχυπρόθεσμες προβλέψεις για τις πωλήσεις του κλάδου κερδίζουν μεν 15 μονάδες – ίσως και λόγω της ανακοίνωσης για την πετρελαιοκίνηση στην Αθήνα - Θεσσαλονίκη, αλλά παραμένουν ακόμα πολύ χαμηλά (στις -33 μονάδες ο δείκτης). Μικρή άνοδο σημειώνουν και οι προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές (στις -49 από -53 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Τέλος, ως προς τις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο παραμένει αρνητικό (στις -15 μονάδες ο σχετικός δείκτης).

Στα ίδια σχεδόν επίπεδα κινούνται τον Νοέμβριο οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Πολυκαταστήματα**, με το σχετικό δείκτη να καταγράφει οριακή άνοδο και να διαμορφώνεται στις 47,7 μονάδες, επίδοση σημαντικά χαμηλότερη από την αντίστοιχη περσινή (76,4 μονάδες). Σχεδόν ομόφωνα οι επιχειρήσεις του κλάδου (93%) αναφέρουν και πάλι μειωμένες πωλήσεις το τελευταίο τρίμηνο, ενώ και οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου, παρά τη μικρή άμβλυση του αρνητικού ισοζυγίου, παραμένουν εξαιρετικά δυσμενείς (στις -66 από -73 μονάδες). Ο δείκτης των εκτιμήσεων για τα αποθέματα παραμένει αρνητικός (-23 μονάδες), γεγονός που υποδηλώνει ότι δεν υπάρχουν ουσιαστικά αποθέματα. Στα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, το 72% των επιχειρήσεων προβλέπει και πάλι πτώση στις παραγγελίες προς προμηθευτές, με μόλις το 2% να αναμένει το αντίθετο. Σε όρους απασχόλησης, είναι κυρίαρχες οι έντονες διακυμάνσεις, με το σχετικό δείκτη να γίνεται θετικός εν όψει ίσως της περιόδου των εορτών. Τέλος, στο πεδίο των τιμών, το 27% των επιχειρήσεων αναμένει άνοδο το επόμενο τρίμηνο και ένα σχεδόν ισόποσο ποσοστό (23%) προβλέπει πτώση.

4. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Υποτονική η ζήτηση σε όλους τους κλάδους, περαιτέρω εξασθένηση των επιχειρηματικών προσδοκιών

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** υποχωρεί περαιτέρω τον Νοέμβριο, για δεύτερο κατά σειρά μήνα, και διαμορφώνεται σε ιστορικά χαμηλό επίπεδο, στις 56,5 μονάδες (από 62,1 μονάδες). **Από τους επιμέρους κλάδους που εξετάζονται, ανοδικά κινούνται οι προσδοκίες στα Τουριστικά Πρακτορεία και την Πληροφορική, ενώ στους υπόλοιπους σημειώνεται επιδείνωση των επιχειρηματικών προσδοκιών.** Περνώντας στους βασικούς δείκτες δραστηριότητας, οι *εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους* εξασθενούν περαιτέρω αυτόν το μήνα, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -29 μονάδες (από -25). Οι *εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση* βαίνουν και αυτές δυσμενέστερες, με το σχετικό ισοζύγιο να μεταβάλλεται ελαφρά από τις -17 στις -21 μονάδες και σχεδόν τις μισές επιχειρήσεις (από 39%) να αναφέρουν πτωτική ζήτηση το τελευταίο τρίμηνο. Η υποτονική δραστηριότητα επηρεάζει δυσμενώς και τις *βραχυπρόθεσμες προβλέψεις για τη ζήτηση*, με το σχετικό αρνητικό δείκτη να διευρύνεται στις -38 μονάδες. Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, ο δείκτης των προβλέψεων για την απασχόληση του τομέα παραμένει πολύ κοντά στην ιστορικά χαμηλή επίδοση του προηγούμενου μήνα, ενισχυμένος μόνο κατά 3 μονάδες (στις -32), με το 1/3 των επιχειρήσεων να αναμένει πτώση της απασχόλησης το επόμενο διάστημα. Σχετικά με τις τιμές, οι προβλέψεις αποκλιμάκωσης ενισχύονται ελαφρώς (στις -23 από -18 μονάδες ο σχετικός δείκτης). Και πάλι μόλις το 1/5 των επιχειρήσεων αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, να επισημαίνουν την ανεπάρκεια ζήτησης ως το βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία του (το 1/3 εξ' αυτών) και το 23% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης. Στο ίδιο πλαίσιο επισημαίνονται παράγοντες που συνδέονται με τη γενική οικονομική κατάσταση και την κρίση, την ανεπάρκεια του κράτους και τη γραφειοκρατία, την εποχικότητα, το μειωμένο τραπεζικό δανεισμό, την καθυστέρηση πληρωμών από πελάτες, την υψηλή φορολογία, το υψηλό κόστος λειτουργίας, τη διεθνή δύσκολη συγκυρία, την αρνητική εικόνα της χώρας σε διεθνές επίπεδο, το

υποβαθμισμένο κέντρο της πρωτεύουσας και την άνοδο της εγκληματικότητας, τις απεργιακές κινητοποιήσεις κ.α.

Σε επίπεδο βασικών κλάδων των Υπηρεσιών επισημαίνονται τα εξής:

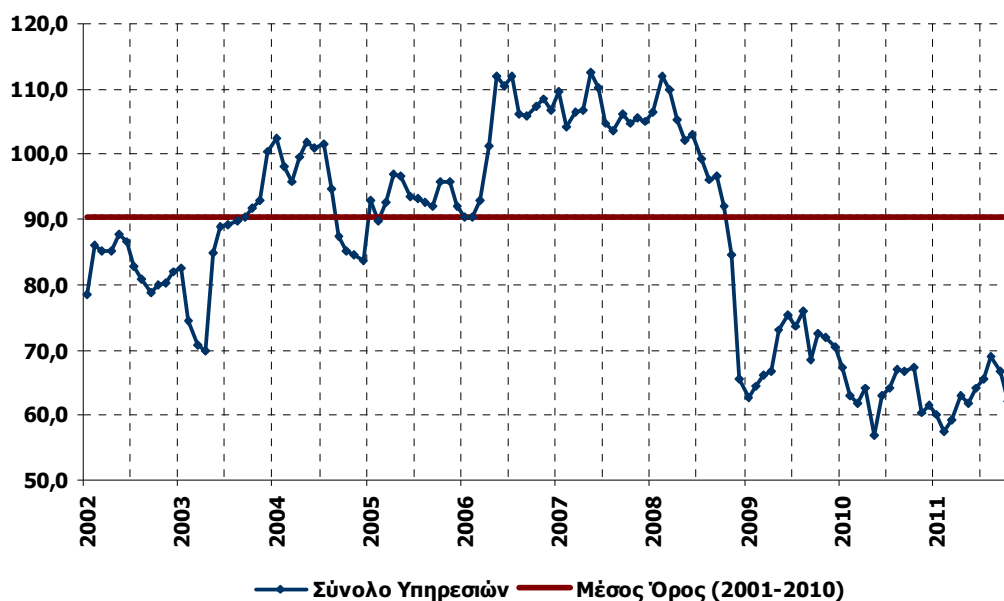
Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

Υπηρεσίες (1998-2006=100)		Min	Max	Μέσοι όροι							
		56,8 <i>Μάι-10</i>	122,5 <i>3^ο τριμ 01</i>	2001-2010	2006	2007	2008	2009	2010		
2010											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
67,2	63,1	61,7	64,1	56,8	63,1	64,1	67,0	66,7	67,4	60,3	61,5
2011											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
60,1	57,5	59,2	62,9	61,9	64,0	65,4	69,1	66,8	62,1	56,5	

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες
(1998-2006=100)

Πηγή: IOBE

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια** βαίνουν μειούμενες και τον Νοέμβριο, με το σχετικό δείκτη να χάνει εκ νέου 10 μονάδες και να διαμορφώνεται στις 68,5 μονάδες, σε παραπλήσια επίδοση έναντι της αντίστοιχης περσινής. Από τα βασικά στοιχεία δραστηριότητας του κλάδου, σημειώνεται περαιτέρω πτώση στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων, με το σχετικό αρνητικό δείκτη να διπλασιάζεται στις -13 μονάδες. Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση διαμορφώνονται στη χαμηλότερη τιμή του εξαμήνου, χάνοντας 20 μονάδες σε σχέση με τον Οκτώβριο (στις -29 ο δείκτης), ενώ ως προς την προβλεπόμενη ζήτηση του προσεχούς τριμήνου, το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο διευρύνεται

επίσης, κατά 4 μονάδες, φθάνοντας στις -31 μονάδες. Από τα υπόλοιπα στοιχεία, οι προβλέψεις για την απασχόληση, αν και κερδίζουν έδαφος, παραμένουν σε πολύ χαμηλά επίπεδα (στις -32 από -38 μονάδες ο σχετικός δείκτης), ενώ ως προς τις τιμές, το 23% των επιχειρήσεων (από 19%) αναμένει μείωσή τους βραχυπρόθεσμα και το οριακό 1% άνοδο. Πάντως τον Νοέμβριο ένα 23% των επιχειρήσεων δηλώνουν απρόσκοπτη λειτουργία, με το 46% των επιχειρήσεων να αξιολογούν ως κύριο εμπόδιο την ανεπάρκεια ζήτησης, το 12% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 17% τους λοιπούς συγκυριακούς παράγοντες.

Μετά την υποχώρηση του προηγούμενου διμήνου, οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Τουριστικά Πρακτορεία** τον Νοέμβριο βελτιώνονται, εν όψει προφανώς και της εορταστικής περιόδου, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 75,8 μονάδες (από 62,1 μονάδες), σε τιμή σημαντικά ανώτερη της αντίστοιχης, ιδιαίτερα χαμηλής, περσινής (41,9 μονάδες). Στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων, το 38% των ερωτηθέντων (από 53%) δηλώνει την απογοήτευσή του, ενώ ένα 13% (από 26%) την αξιολογεί θετικά. Μειωμένες είναι οι απώλειες τόσο στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις -31 μονάδες (από -47), όσο και στις βραχυπρόθεσμες προοπτικές της, με το ισοζύγιο των προβλέψεων να διαμορφώνεται στη λιγότερο αρνητική επίδοση του επταμήνου, στις -13 μονάδες. Από τα υπόλοιπα στοιχεία, μικρή βελτίωση καταγράφεται και στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου (στις -19 από -26 μονάδες ο σχετικός δείκτης), ενώ ως προς τις τιμές, τρεις στις δέκα επιχειρήσεις (από 47%) αναμένουν πτώση τους βραχυπρόθεσμα και καμία (από 5%) δεν προβλέπει άνοδο. Τέλος, το ποσοστό εκείνων αναφέρουν απρόσκοπτη δραστηριότητα περιορίζεται στο 13% (από 21%), με το 44% των επιχειρήσεων να δηλώνει την ανεπάρκεια ζήτησης ως σημαντικότερο πρόσκομμα, το 25% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 14% τους λοιπούς συγκυριακούς παράγοντες.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες**, μετά την προσωρινή ανάκαμψη τον Οκτώβριο, τον Νοέμβριο διαμορφώνεται σε νέο ιστορικό χαμηλό ρεκόρ, για τρίτη φορά εντός του έτους, στις 39,6 μονάδες (από 48,8 μονάδες). Οι απώλειες εκπορεύονται από όλα τα στοιχεία δραστηριότητας: οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων και οι αντίστοιχες για την τρέχουσα ζήτηση χάνουν αντίστοιχα 4-5 μονάδες από τους σχετικούς δείκτες τους και διαμορφώνονται στις -59 και -39 αντίστοιχα, ενώ δυσοίωνες είναι και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση, όπου πάνω από τις μισές επιχειρήσεις αναμένουν μείωσή της και μόλις το 6% (από 18%) διατηρεί την αισιοδοξία του. Από τα υπόλοιπα στοιχεία, οι προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου είναι οι δυσμενέστερες του έτους (στις -43 από -33 μονάδες ο δείκτης), ενώ στο πεδίο των τιμών, οι προβλέψεις μείωσης διευρύνονται, με το 34% των επιχειρήσεων να αναμένει μείωση και καμία επιχείρηση να μην αναμένει άνοδό τους. Τέλος, περιορίζεται στο 12% (από 17%) το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη λειτουργία, με το 23% να αναφέρει την ανεπάρκεια ζήτησης, το 36% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 27% τους παράγοντες που συνδέονται με τη δυσμενή οικονομική συγκυρία ως σημαντικότερα εμπόδια λειτουργίας.

Περαιτέρω πτώση σημειώνουν τον Νοέμβριο οι επιχειρηματικές προσδοκίες στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (δεν περιλαμβάνονται οι Τράπεζες), με το σχετικό δείκτη να κινείται σε νέα διαδοχική ιστορικά χαμηλή τιμή, στις 38 μονάδες (από

40,9 μονάδες). Η εξασθένηση προέρχεται από τη μεγάλη μείωση των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων και τη ζήτηση, οι δείκτες των οποίων χάνουν 17 και 6 μονάδες αντίστοιχα και διαμορφώνονται στις -48 και -52 μονάδες. Ως προς την αναμενόμενη ζήτηση του επόμενου τριμήνου, η έντονη πτώση του προηγούμενου μήνα σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, διορθώνεται εν μέρει τον Νοέμβριο, με το σχετικό ισοζύγιο όμως να παραμένει έντονα ελλειμματικό, στις -49 μονάδες (από -61). Στις προβλέψεις της απασχόλησης του κλάδου, ο σχετικός δείκτης διατηρείται σταθερός στις -11 μονάδες, με τη συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων (81%) να αναμένει σταθερότητα, ενώ στις τιμές, μία στις πέντε επιχειρήσεις αναμένει άνοδο (από 3%) και το χαμηλό 3% (από 6%) πτώση τους. Τέλος, τρεις στις δέκα επιχειρήσεις και πάλι δηλώνουν ανεμπόδιστη επιχειρηματική λειτουργία, με το 43% να αναφέρει τη χαμηλή ζήτηση ως βασικότερο εμπόδιο, το 11% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και ένα 16% την οικονομική κρίση και τους λοιπούς παράγοντες.

Ανοδικά για δεύτερο μήνα κινούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις Υπηρεσίες **Πληροφορικής και Ανάπτυξης Λογισμικού**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται κατά 10 μονάδες υψηλότερα, στις 51,1 μονάδες, ελαφρώς ανώτερα σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή επίδοση (47,9 μονάδες). Οι μεταβολές των επιμέρους δεικτών είναι εν γένει θετικές: οι αρνητικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους εξομαλύνονται, με το σχετικό ισοζύγιο να καταγράφει άνοδο των 19 μονάδων και να διαμορφώνεται στις -26 μονάδες. Στη λιγότερο αρνητική τιμή του έτους κινείται και ο δείκτης της εκτιμώμενης τρέχουσας ζήτησης, «πέφτοντας» κατά το ήμισυ, στις -18 μονάδες. Θετική όμως είναι η τάση και στην προβλεπόμενη ζήτηση του επόμενου τριμήνου (στις -6 από -11 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), αλλά και στις προβλέψεις για τις θέσεις εργασίας, όπου αυξάνεται στο 8% το ποσοστό εκείνων που αναμένουν άνοδο (από 2%), με όσους προβλέπουν μείωση να περιορίζονται στο 24% (από 30%). Τέλος, το 12% (από 15%) των επιχειρήσεων δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 32% να αναφέρει την ανεπάρκεια ζήτησης ως το σημαντικότερο επιχειρηματικό εμπόδιο και το 39% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης.

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ: Νοέμβριος 2011

Μικρή βελτίωση στην εξαιρετικά υποτονική καταναλωτική εμπιστοσύνη

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης ενισχύεται κατά 1,5 μονάδα τον Νοέμβριο και διαμορφώνεται στις -82,3 μονάδες, χωρίς όμως να απέχει επί της ουσίας από τα ιστορικά χαμηλά επίπεδα του προηγούμενου μήνα. Η εξαιρετικά δυσμενής πορεία της καταναλωτικής εμπιστοσύνης αντικατοπτρίζει την ανασφάλεια και το διάχυτο φόβο των νοικοκυριών για την εξέλιξη της οικονομίας. Η ανεργία αυξάνεται και οι μισθοί συμπιέζονται από τις άμεσες μειώσεις και την υψηλή φορολογία. Πάντως, η άρση των πολιτικών αβεβαιοτήτων που κυριάρχησαν τον προηγούμενο μήνα και η φαινομενική σταθεροποίηση της πολιτικής κατάστασης με το σχηματισμό νέας κυβέρνησης συνεργασίας επηρέασε θετικά τους καταναλωτές, τουλάχιστον σε πρώτο χρόνο. Οι πολίτες φαίνεται να αναμένουν ωστόσο μια πιο πειστική διατύπωση μιας συνεκτικής πολιτικής που να αίρει μέρος των αβεβαιοτήτων που έχουν διογκωθεί. Σε κάθε περίπτωση η απαισιοδοξία των Ελλήνων καταναλωτών παραμένει με μεγάλη διαφορά η εντονότερη μεταξύ των υπόλοιπων ευρωπαίων, με τους Πορτογάλους σταθερά να ακολουθούν στη δεύτερη θέση, ενώ έπονται οι Ούγγροι, οι Κύπριοι και οι Ρουμάνοι. Η καταναλωτική εμπιστοσύνη κινείται καθοδικά σε πάνω από τις μισές ευρωπαϊκές χώρες, ενώ θετικοί δείκτες καταγράφονται τον Νοέμβριο μόνο σε δύο χώρες (Φινλανδία, Σουηδία). Αναλυτικότερα για την Ελλάδα:

■ Μικρή ανάκαμψη από το ιστορικό χαμηλό του Οκτωβρίου στις προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών

Οι αρνητικές προβλέψεις των Ελλήνων καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες καταγράφουν μικρή άνοδο, μετά το ιστορικό χαμηλό ρεκόρ τον Οκτώβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -76,3 μονάδες (από -79,1). Το 82% των καταναλωτών κρίνει ότι το επόμενο διάστημα η οικονομική του κατάσταση θα γνωρίσει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση. Οι σχετικοί δείκτες της ΕΕ και της Ευρωζώνης διαμορφώνονται αμφότεροι πλησίον των -9 μονάδων.

■ Ανοδική διόρθωση και στις ιστορικά χαμηλές προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας

Οι προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο, μετά τα δύο διαδοχικά ιστορικά χαμηλά τους προηγούμενους μήνες, τον Νοέμβριο κερδίζουν 4 μονάδες και ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις -83,7 μονάδες. Το ποσοστό των καταναλωτών που προβλέπουν ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση περιορίζεται ελαφρά στο 84% (από 86%). ενώ μόνο το 3% αναμένει κάποια βελτίωση. Οι σχετικοί δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώνονται στις -29,4 και -28,9 μονάδες αντίστοιχα.

■ Νέο διαδοχικό ιστορικό χαμηλό στην πρόθεση για αποταμίευση

Τον Νοέμβριο σημειώνεται νέα ιστορικά χαμηλή επίδοση στην πρόθεση για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες, με το σχετικό δείκτη να περιορίζεται περαιτέρω κατά 3 μονάδες, στις

**Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας IOBE (DG ECFIN)
Νοέμβριος 2011**

-77,5 μονάδες. Εννιά στους δέκα καταναλωτές (από 86%) θεωρούν μη πιθανή ή καθόλου πιθανή την αποταμίευση το επόμενο 12μηνο, ενώ μειώνεται στο 8% (από 11%), το ποσοστό εκείνων που την κρίνουν ως αρκετά ή πολύ πιθανή. Οι σχετικοί δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη παραμένουν στα ίδια σχεδόν επίπεδα, στις -7,6 και -9,7 μονάδες.

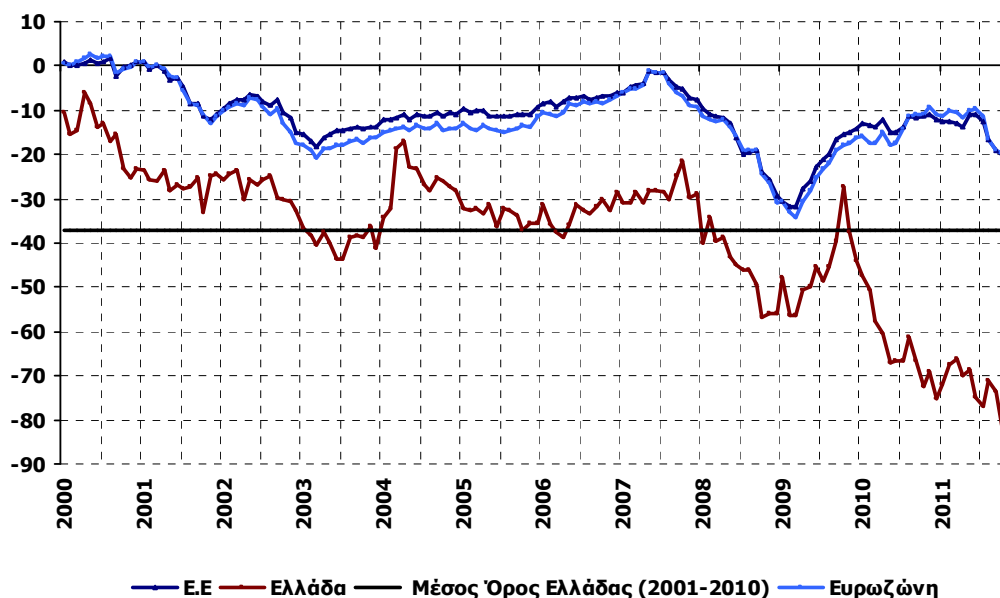
Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

			Μέσοι όροι									
	Min	Max	2001-2010	2006	2007	2008	2009	2010				
ΕΕ-27	-31,9 Μαρ-09	0,8 Ιαν-01	-12	-7,5	-4	-17	-23	-13				
Ευρωζώνη	-34,2 Μαρ-09	1,0 Ιαν-01	-13	-9,0	-4,9	-18,1	-24,7	-14				
Ελλάδα	-76,8 Ιούλ-11	-16,9 Απρ-04	-37	-33,3	-28,5	-46,0	-45,7	-64				
2010												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-13,0	-13,4	-13,8	-12,2	-14,9	-14,9	-13,8	-11,2	-11,6	-11,5	-11,0	-12,1
Ευρωζώνη	-15,8	-17,4	-17,3	-15,0	-17,7	-17,3	-14,0	-11,4	-11,0	-10,9	-9,4	-11,0
Ελλάδα	-47,2	-50,5	-57,5	-60,6	-66,9	-66,8	-66,5	-61,3	-66,8	-72,4	-69,0	-75,4
2011												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-12,6	-12,4	-12,8	-13,9	-10,7	-10,9	-12,4	-16,8	-19,1	-20,2	-20,7	
Ευρωζώνη	-11,2	-10,0	-10,6	-11,6	-9,9	-9,7	-11,2	-16,5	-19,1	-19,9	-20,4	
Ελλάδα	-72,1	-67,3	-66,2	-70,0	-68,5	-75,0	-76,8	-71,2	-73,6	-83,8	-82,3	

Σημείωση: ο Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις τους για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευσης και την πρόβλεψη για την ανεργία. Οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα +100 (όλοι προβλέπουν αύξηση) έως -100 (όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως διαφορές των θετικών-αρνητικών απαντήσεων. Αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση του συγκεκριμένου μεγέθους είναι υψηλότερο του ποσοστού εκείνων που προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

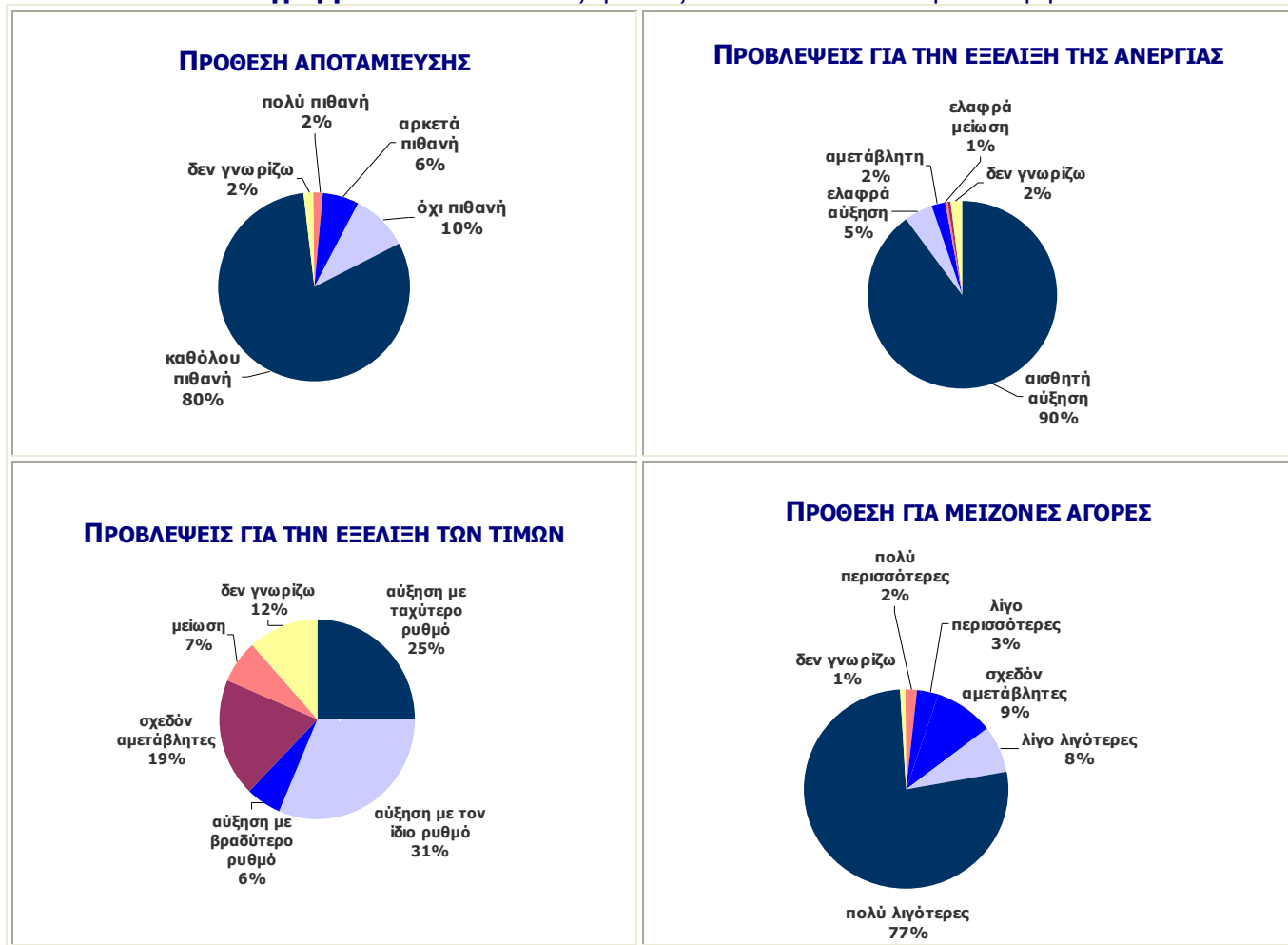

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

■ Καμία αισιοδοξία για την εξέλιξη της ανεργίας

Ο δείκτης πρόβλεψης των καταναλωτών για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες, παραμένει στα ίδια επίπεδα, ανερχόμενος μόνο οριακά από τη δυσμενέστερη ιστορικά επίδοση του Οκτωβρίου, στις 91,6 μονάδες. Και πάλι, το συντριπτικό 90% των νοικοκυριών αναμένει αισθητή άνοδο της ανεργίας εντός 12μήνου και το 5% ελαφρά άνοδο (από 6%). Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αυξάνονται οριακά στις +36,4 και +33,7 μονάδες.

Διάγραμμα 7: Βασικοί Δείκτες έρευνας καταναλωτών το επόμενο 12μηνο

Πηγή: IOBE

■ Συνεχίζεται η υποχώρηση της ήδη πολύ χαμηλής πρόθεσης για μείζονες αγορές

Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών, κλπ.) αποδυναμώνεται και τον Νοέμβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -72,6 μονάδες (από -70,7). Το 85% (από 80%) των Ελλήνων καταναλωτών προβλέπει ότι θα πραγματοποιήσει λίγες ή πολύ λιγότερες δαπάνες, με το 5% (από 8%) να δηλώνει το αντίθετο. Οι σχετικοί ευρωπαϊκοί δείκτες βελτιώνονται στις -24 και -23,2 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη.

■ Περαιτέρω αποκλιμάκωση των πληθωριστικών προσδοκιών

Μικρή αποκλιμάκωση στις πληθωριστικές προβλέψεις των τιμών τους προσεχείς 12 μήνες καταγράφεται τον Νοέμβριο για δεύτερο κατά σειρά μήνα, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 24,4 μονάδες (από 28,6). Το 25% (από 29%) των καταναλωτών αναμένει άνοδο τιμών με ταχύτερο ρυθμό και το 25% προβλέπει εκ νέου μείωση ή σταθερότητα. Οι αντίστοιχοι ευρωπαϊκοί μέσοι όροι αυξάνονται σημαντικά, ιδιαίτερα στην ΕΕ, στις +34,9, και στις +40,8 μονάδες στην Ευρωζώνη.

■ Άνοδος του ποσοστού των νοικοκυριών που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα»

Ως προς την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τον Νοέμβριο, το ποσοστό των ελληνικών νοικοκυριών που κρίνει ότι έχει αυξήσει λίγο ή πολύ την αποταμίευσή του κινείται οριακά ανοδικά στο 12%, ενώ το ποσοστό που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» διευρύνεται στο 55% (από 51%). Το ποσοστό των νοικοκυριών που δηλώνει ότι αντλεί από τις αποταμιεύσεις του δεν μεταβάλλεται από το 16%, ποσοστό στο οποίο επίσης περιορίζονται όσοι αναφέρουν ότι έχουν χρεωθεί (από 21%).